

**Oponentský posudek na diplomovou práci Ondřeje Hlušičky
„Rozhodčí řízení v mezinárodním obchodním styku“**

Celkový počet stran diplomové práce: 77

Datum odevzdání: 3.12.2009

I.

Diplomant si jako téma své diplomové práce zvolil téma z oblasti alternativního způsobu řešení sporů. Ve své práci se věnuje mezinárodní obchodní arbitráži, se zaměřením nejen na základní procesně právní otázky rozhodčího řízení, ale i na fungování vybraných mezinárodních institucí a na unifikační práce Komise OSN pro právo mezinárodního obchodu (UNCITRAL) v oboru mezinárodní obchodní arbitráže. V oblasti práva mezinárodního obchodu se jedná o problematiku velmi aktuální, jak dokazuje stále rostoucí počet mezinárodních sporů, projednávaných v rozhodčím řízení. Důvodem tohoto trendu je nepochybně větší flexibilita rozhodčího řízení v porovnání s řízením před obecnými soudy a současně možnost uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů podle Úmluvy o uznání a výkonu rozhodčích nálezů z roku 1958 (dále jen Newyorská úmluva).

II.

Diplomová práce je strukturována do osmi kapitol, úvodu a závěru. Ve vztahu k úvodní pasáži je třeba zmínit diplomantovo tvrzení, podle kterého rozhodčí smlouva tvoří základ každého rozhodčího řízení. K tomu je třeba uvést, že rozhodčí řízení může být zahájeno i na základě mezinárodní smlouvy (srov. § 1 odst. 2 písm. a) Řádu rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky ve znění platném ke dni 1.2.2007 ve spojení s ust. § 47 zák. č. 216/1994 Sb.). Typicky se jedná o řešení sporů podle Dohod o podpoře a ochraně investic, o kterých diplomant pojednal v části

osmé. Diplomant se po krátkém úvodu do problematiky zaměřil na obecné otázky z oblasti rozhodčího řízení (1.).

Na s. 9 v této kapitole diplomant uvádí své poněkud zavádějící tvrzení, podle kterého „rozhodci nebudou tolik brát v úvahu otázky veřejného pořádku...“. Toto tvrzení je v rozporu s dikcí ust. čl. V odst. 2 písm. b) Newyorské úmluvy, podle kterého uznání a výkon rozhodčího nálezu mohou být také odepřeny, jestliže příslušný orgán země, kde se žádá o uznání a výkon, zjistí, že uznání nebo výkon nálezu by byl v rozporu s veřejným pořádkem této země. Pokud diplomant na s. 9 zmiňuje možnost podání odvolání proti rozhodčímu nálezu v některých „jurisdikcích“, měl by alespoň příkladmo některý z těchto právních řádů uvést. Dále by měl v této souvislosti uvést ust. § 27 zák. č. 216/1994 Sb.

Ve vztahu k poctivosti řízení (překlad pojmu z angl. *fair trial* ?) by měl diplomant vysvětlit, co se podle jeho názoru tímto pojmem rozumí (stejně tak i ve vztahu ke s. 17 by se v této souvislosti měl vyjádřit k případné trestní odpovědnosti rozhodce). Dále by měl diplomant vysvětlit, jak by měla být na téže straně chápána „podjatost“ ustanovení Newyorské úmluvy ve prospěch vynucení rozhodčího nálezu. Na s. 11 by bylo vhodné, aby diplomant uvedl jednotlivé modely/příklady právní úpravy zachovávání důvěrnosti v rozhodčím řízení v konkrétních státech.

Na s. 12 odst. 3 hovoří diplomant o „porušení“, ale vůbec neuvádí, o jaké porušení se má jednat. Na téže straně v pozn. č. 18 by měl být přesněji označen citovaný judikát Nejvyššího soudu USA. Stejně tak na s. 15 by např. v poznámce pod čarou mělo být specifikováno alespoň datum schválení/vstupu v platnost, zde uvedených dokumentů IBA a mezinárodních smluv.

Při obhajobě by měl diplomant blíže vysvětlit svůj názor (na s. 17), ohledně absence poplatků a nákladů rozhodčí instituce, jelikož právě výše nákladů stanovená rozhodci v *ad-hoc* arbitráži může být často problematická.

Dále by se diplomant měl vyjádřit ke svému tvrzení, že v případě nečinnosti rozhodce v *ad-hoc* řízení, lze „k pohnutí s řízením požádat o asistenci soud“.

V poznámce č. 29 na s. 18 měl diplomat uvést lhůtu pro vydání vlastního předběžného opatření. V kapitole o rozhodčí smlouvě (2.) na s. 24 v pozn. 43 autor neuvedl konkrétní označení judikátu Evropského soudního dvora, který zde cituje, ale pouze uvádí publikaci, ve které je na blíže neurčené straně zřejmě uveden.

Na s. 25 se nachází v pozn. č. 48 chybný křížový odkaz, který má zřejmě směřovat k pozn. č. 47. V pozn. č. 54 (pomineme-li odlišný typ písma) diplomant opět nečerpá

z původního zdroje, ale pouze odkazuje na publikaci, ve které je předmětný judikát asi zmíněn.

Diplomant pak pojednal na s. 29-30 a 44-49 o novelizaci Vzorového zákona UNCITRAL o mezinárodní obchodní arbitráži. V této souvislosti by měl při ústní obhajobě uvést, zda již některý stát přijal/implementoval Vzorový zákon v jeho novelizované podobě.

K otázce předběžných opatření vydávaných rozhodci, by měl diplomant uvést, jaké budou podmínky pro jeho výkon, resp. odepření výkonu v cizím státě.

Na s. 30 předložené diplomové práce je uvedeno, že rozhodci mohou „postihnout stranu negativními následky např. v podobě vyvození neblahých závěrů směrem k nespolupracující straně...“, aniž by diplomant jakkoliv tyto „neblahé následky“ specifikoval (jedná se o neunesení důkazního břemene a s tím související negativní hmotněprávní posouzení skutkového stavu věci z pohledu „nespolupracující“ strany sporu ?).

K výkladu o vyloučení rozhodce měl diplomant na s. 35 připojit i stručný historický exkurz o jmenování/nahrazení rozhodce v případě tzv. neúplných rozhodčích senátů.

Na s. 38 na konci subkapitoly 3.3.2. chybí pojednání o možnosti, resp. nemožnosti uznání a výkonu rozhodčích nálezů zrušených ve státě původu podle Newyorské úmluvy.

Ve čtvrté kapitole diplomant pojednává o rozhodcích a rozhodčích senátech. V této oblasti by se diplomant měl při ústní obhajobě vyjádřit k otázce, zda se mohou dva členové tříčlenného rozhodčího senátu bez dalšího spolehnout na výklad právní úpravy zbývajícím členem rozhodčího senátu, v případě že oběma dříve uvedeným rozhodcům obsah daného právního řádu vůbec není znám a neovládají ani jazyk ve kterém je příslušná právní úprava sepsána.

Pátá kapitola je zaměřena na rozhodčí pravidla UNCITRAL. Zde je nutné ke s. 45 uvést, že čl. 5 Rozhodčích pravidel UNCITRAL explicitně a nikoliv implicitně stanoví, že spor bude rozhodovat tříčlenný rozhodčí senát, pokud žalovaný nesouhlasí s tím, že spor bude projednán a rozhodnut jediným rozhodcem. Zřejmě se nelze ztotožnit ani s názorem (na s. 46), že Rozhodčí pravidla UNCITRAL překvapivě neobsahují minimální délky lhůty pro vyjádření žalovaného. Taková úprava v Řádech významných mezinárodních rozhodčích institucí rozhodně není neobvyklá (srov. např. čl. 5 Rozhodčího řádu Arbitrážního institutu při Stockholmské obchodní komoře, čl. 2.1 Řádu Londýnského Mezinárodního rozhodčího soudu, § 9 Rozhodčího řádu Německého arbitrážního institutu).

Ke kapitole šesté, která obsahuje porovnání rozhodčího řízení v České republice se Vzorovým zákonem UNCITRAL o mezinárodní obchodní arbitráži, nemám zásadních připomínek.

V kapitole sedmé, věnované Mezinárodnímu rozhodčímu soudu Mezinárodní obchodní komory v Paříži (ICC), na s. 58 hovoří diplomant o možnosti Soudu ICC poukázat na „podstatné věcné body“. Bylo by na místě, aby se diplomant při ústní obhajobě vyjádřil k tomu, co se těmito „podstatnými věcnými body“ rozumí.

V poslední kapitole (8.) diplomant zpracoval problematiku řešení investičních sporů v rozhodčím řízení se zaměřením na Mezinárodní středisko pro řešení sporů z investic (ICSID). Na s. 61 diplomové práce bylo vhodné, zmínit se o tom, že v rámci MERCOSUR existuje vnitřní způsob urovnávání sporů mezi jeho členy v rozhodčím řízení (srov. Protokol z Olivos sjednaný 18.2.2002 a platný od 2.1.2004). Dále na s. 64 by bylo vhodné, kdyby diplomant podpořil své závěry relevantní rozhodovací praxí rozhodčích senátů ICSID (ve vztahu k definici pojmů investice a investor).

K závěru diplomové práce mám pouze výhradu v tom směru, že předmětem investičních sporů jsou často mnohamiliardové spory (pochopitelně záležitosti i na měně, ve které byl nárok uplatněn, resp. vyjádřen).

III.

Z hlediska uspořádání kapitol a grafické úpravy lze práci hodnotit jako velmi dobrou. Práce je logicky uspořádána z hlediska členění na jednotlivé kapitoly a subkapitoly. Toto tradiční pojetí úpravy usnadňuje orientaci v textu a činí celý text přehlednějším. K práci s použitou literaturou včetně odkazů v poznámkách pod čarou nemám zásadnější připomínky. Bylo by však vhodné a účelné, aby diplomant přesněji uváděl citace z použité odborné literatury a judikatury. Jazyková a stylistická úprava přeložené diplomové práce je uspokojivá. Nicméně je třeba uvést, že diplomant do své práce doslovně přejal/přeložil některá slovní spojení a výrazy z cizojazyčné (zřejmě anglické) literatury, které někdy v textu působí přinejmenším cizorodě. Diplomant projevil dostatečné teoretické znalosti získané studiem odborné literatury (včetně zahraniční) a schopnost analýzy a zpracování vstupních informací, byť některé závěry diplomanta v předložené práci jsou diskutabilní.

IV.

Celkově lze dospět k závěru, že předložená práce i přes výše uvedené, splňuje požadavky na tento druh prací kladené a doporučuji ji k ústní obhajobě. Při ústní obhajobě by se měl diplomant vyjádřit k otázkám a výhradám uvedeným v bodu II a dále k otázce

podmínek, za kterých je možné sjednat rozhodčí doložku ve spotřebitelských smlouvách podle české právní úpravy, jakož i podle právních úprav zahraničních.

Navržený klasifikační stupeň: velmi dobře

V Praze dne 4. ledna 2009

JUDr. Petr Dobiáš, Ph.D.